

**Rozvojová spolupráce EU
se zeměmi AKT a Evropský
rozvojový fond**

EUROCENTRUM PRAHA

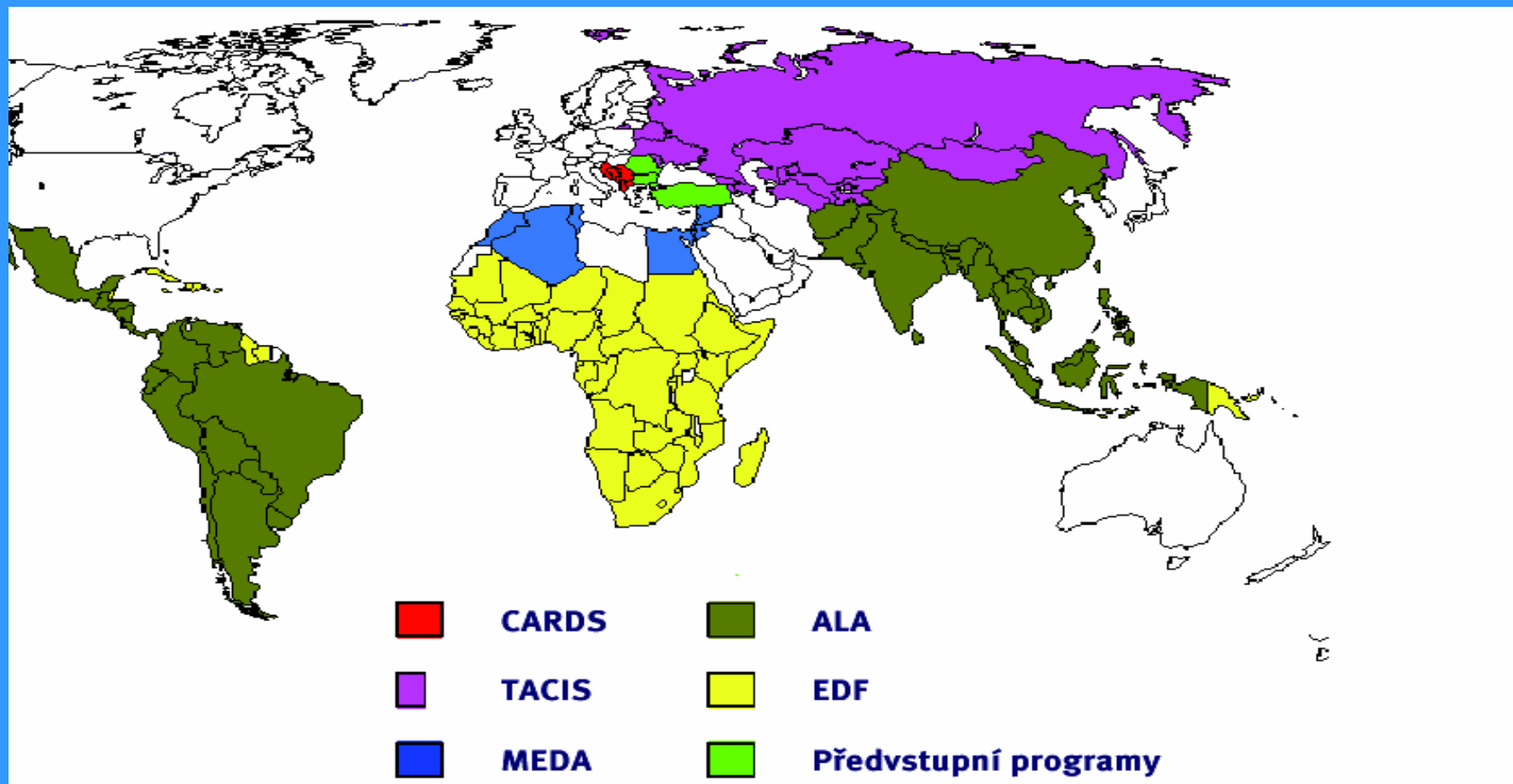
10. dubna 2008

Vladimír Němec – MZV ČR (EUPOII)

MENU

- Rozvojová spolupráce EU – kontext
- Oficiální rozvojová pomoc – ODA
- Efektivita pomoci
- Uskupení AKT
- Evropský rozvojový fond
- MDGs
- Dohody o partnerství
- EPA
- AOB

Schematická mapka geografického vymezení hlavních programů zahraniční rozvojové spolupráce ES

Rozvojová spolupráce EU

Zdroje

- Společný rozpočet Evropských společenství
- Evropský rozvojový fond
- téměř 9 mld. EUR, tzn. přibližně 235 mld. Kč./r
- EU je největší poskytovatel rozvojové pomoci

Cíle

- Podpora trvalého hospodářského a sociálního rozvoje rozvojových zemí
- jejich harmonické a postupné začlenění do světové ekonomiky a boj proti chudobě

Programy

- široké spektrum regionálně nebo tematicky zaměřených programů
- např: rozšíření EU podporováno finančními nástroji na podporu kandidátských států **Phare, ISPA a Sapard a strategií pro Turecko**

- Programy, jako např. CARDS, TACIS, MEDA a ALA, podporují **vztahy mezi EU a skupinami třetích států** a posilují jejich kapacitu provádět žádoucí ekonomické a politické reformy.
- Dnes sloučeny v jeden nástroj DCI
- V rámci rozvojové politiky je poskytována **rozvojová pomoc** nejchudším státům Afriky, Karibské oblasti a Tichomoří (AKT– ACP), která je financována z **Evropského rozvojového fondu**.

- Dále existuje velké množství **tematicky zaměřených programů**,
- které se soustředí na řešení akutního problému společného více státům (např. program proti nášlapným minám, ochrana deštných pralesů, otázky rovnoprávnosti žen a mužů v rozvojových programech, atd).

Právní rámec evropské rozvojové politiky

- Zakládací smlouvy
- Dohody o partnerství ES se zeměmi AKT (Yaoundé, Lomé, Cotonou, EPAs)
- European Consensus on Development, Policy of Coherence for Development
- EU Strategy for Africa (Joint Strategy EU–Africa)
- EU Strategy for Caribic Region
- EU Strategy for Pacific Region)

Postupné cíle oficiální rozvojové pomoci (ODA)

- 2005 (Barcelona commitments)
- Cíle:
- EU ODA v roce **2010** – 0,51% HDP – pro nové ČS **0,17%**
- EU ODA v roce 2015 – 0,70% HDP – pro nové ČS 0,33%

Nástroje

Strategie pro Afriku (2007) – kolektivní závazek ČS, aby 50% navýšení ODA bylo určeno pro Afriku

Strategie Aid-for-Trade (2005) – kolektivní závazek ČS navýšení pomoci do roku 2010 z 1 na 2 mld € /rok

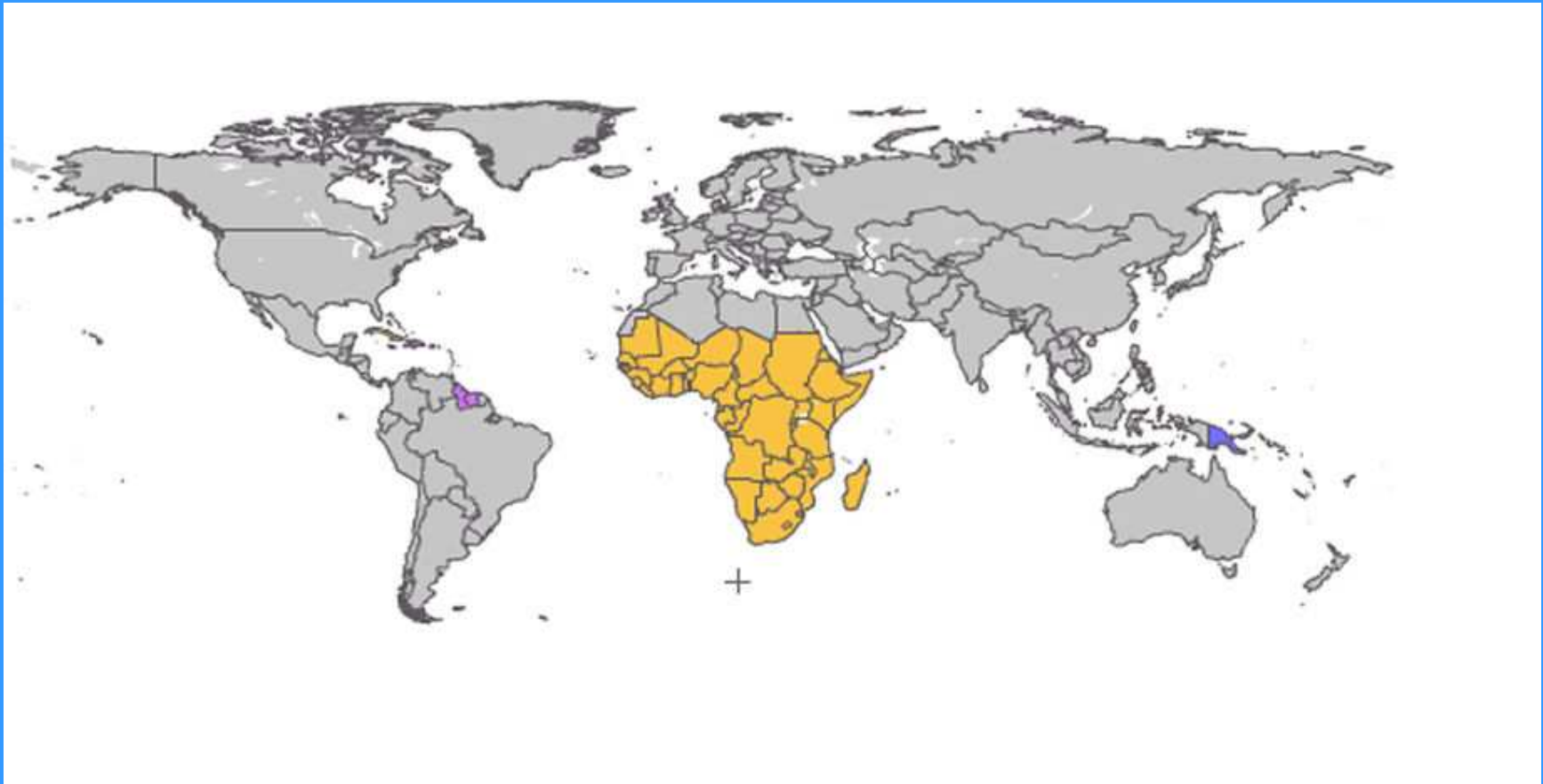
Efektivita pomoci

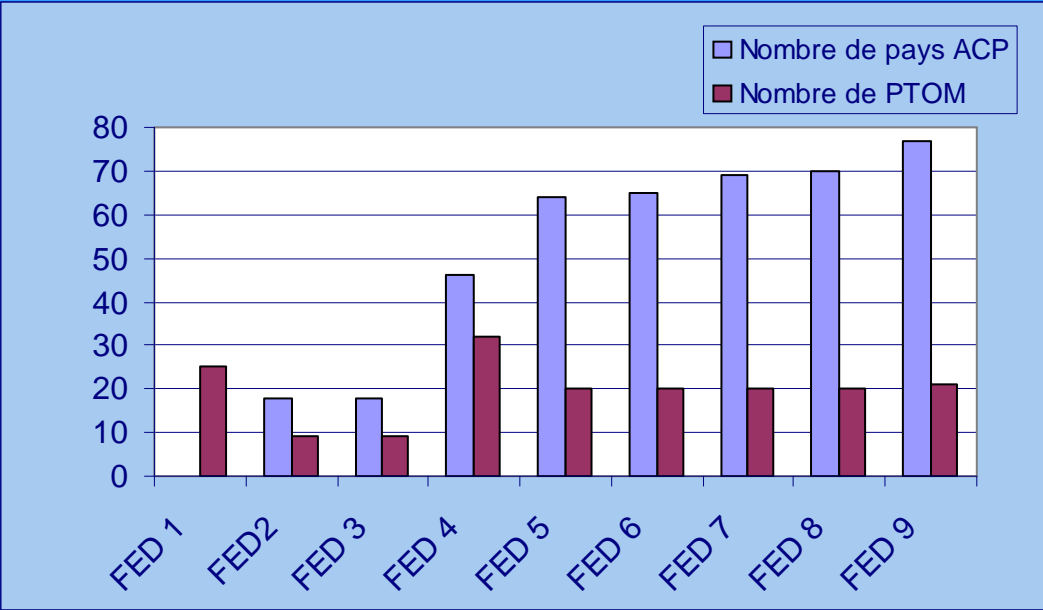
- Pařížská deklarace o efektivitě pomoci (3/2005)
- Závěry Rady o společném programování (4/2006)
- Závěry Rady o dělbě práce (5/2007), tzv. Code of Conduct

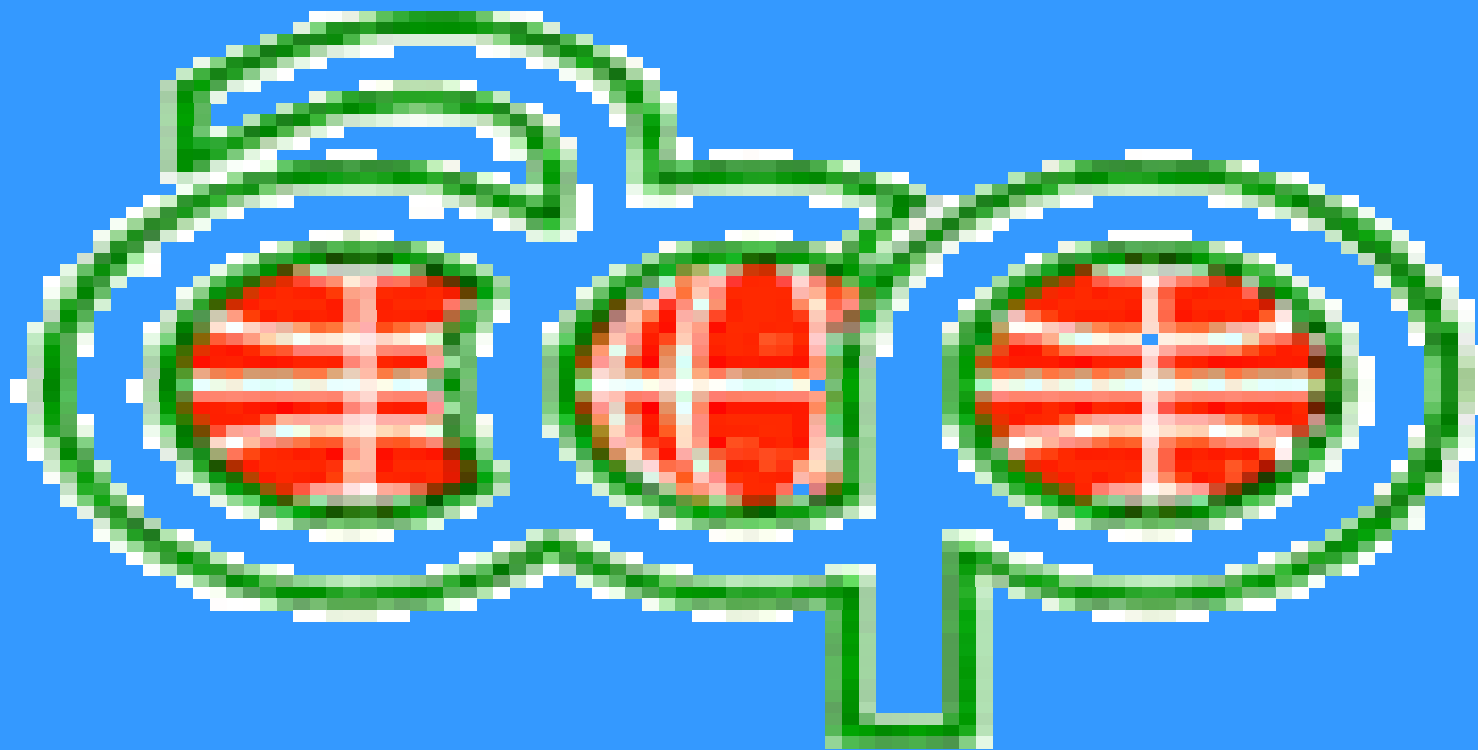
Uskupení AKT (ACP)

- AKT (Afrika, Karibik, Tichomoří)
- vznik v roce 1975 – Dohoda z Greentownu
- 48 států ze subsaharské Afriky, 16 z Karibiku a 15 z Tichomoří
- 5% plochy, 12% obyvatelstva (750 mil) ale jen 1,1% světového HDP, 42 jsou LDCs

Země AKT

Organizační struktura uskupení AKT

- Dohoda z Cotonou
- Do určité míry podobná struktuře EU
- Vrcholným orgánem jsou **summity** hlav států a vlád jednotlivých zemí AKT
- Hlavní rozhodovací autoritou je **Rada ministrů** složená z členů vlád jednotlivých zemí podle sektorů
- Obchodem se zabývá **Rada ministrů obchodu**
- Druhou rozhodovací autoritou je **Výbor velvyslanců**
- Administrativním orgánem AKT je **Sekretariát** se sídlem v Bruselu.

Evropský rozvojový fond - ERF (EDF)

- Fond vznikl v roce 1958 - Římské dohody z roku 1957 (Články 131 a 136)
- cíl - technická a finanční pomoc africkým zemím kolonie, silná historická pouta k metropolím
- v současném světovém politickém a ekonomickém uspořádání existují země, které nedokážou obstát v náročném prostředí mezinárodních tržních vztahů
- hlavním smyslem je rozvojová pomoc a spolupráce
- hlavní finanční nástroj pro spolupráci mezi Evropskou unií a státy skupiny AKT

- hlavní finanční nástroj pro spolupráci mezi Evropskou unií a státy skupiny AKT
- ERF financuje opatření na podporu hospodářského a sociálního rozvoje zemí AKT
- není součástí všeobecného rozpočtu Unie, ale je dotován ze zvláštních příspěvků členských států Unie

Paralela mezi ERF a dohodami o partnerství

- 1. ERF – 1959 – 1964
- 2. ERF – 1964 – 1970 (Yaoundé Convention, Kamerun)
- 3. ERF – 1970 – 1975 (Yaoundé II Convention)
- 4. ERF – 1975 – 1980 (Lomé I Convention, Togo (5x revidována))
- 5. ERF – 1980 – 1985 (Lomé II Convention)
- 6. ERF – 1985 – 1990 (Lomé III Convention)
- 7. ERF – 1990 – 1995 (Lomé IV Convention)
- 8. ERF – 1995 – 2000 (Lomé V Convention a její revize)
- 9. ERF – 2000 – 2007 (Cotonou Agreement), Togo – 13,5 mld €
- 10. ERF – 2008 – 2013 (Cotonou Agreement, revize z roku 2005) – 22,7 mld €

Partnerství mezi ES a AKT

- Běžné formy spolupráce a jednostranná pomoc se během desetiletí vyvinuly v partnerství
- Snaží se respektovat potřeby a vůli přijímajících zemí
- Klade důraz na „ownership“ (vlastnictví) procesů pomoci zemí AKT
- Zvyšuje jejich odpovědnost za vlastní rozvoj

Právní rámec 10. ERF

- Dohoda z Cotonou z roku 2000 a její revize z roku 2005 (dokončuje se ratifikace)
- 10. ERF vstoupí v platnost až po ratifikaci revize dohody z Cotonou (2005)
- Vnitřní dohody 10. ERF (10th EDF Internal Agreement) 2006 (o financování a o postupech)
 - Implementační nařízení
 - Finanční nařízení
 - Kritéria pro alokování pomoci (Aid allocation criteria)
(CSP, NIP)

Finanční aspekty 10. ERF

- 10. ERF – 22,7 mld € (2008 – 2013)
- 22 mld – AKT
- 0,3 mld OCT
- 0,4 výdaje EK (programování a implementace)

- 17,8 – národní a regionální indikativní programy
- 2,7 – intra ACP – pokrývající potřeby celého regionu
- 1,5 – Investment Facilities (přes EIB, feasibility studies, úroky)

Principy programování ERF

- CSP, NIP, roční programy, projekty
- Synchronizace příspěvků a uvolňování pomoci v rámci programovacích cyklů
- (Programming, commitments, contracts, disbursements)
- Stanovení tzv. sunset clauses ad.
- Celkově dosti složitý systém

Otázky financování ERF

- ERF je naplňován z příspěvků ČS, tento fond jako jediný finanční nástroj EU stojí mimo všeobecný rozpočet EU
- je výjimkou ve všeobecném schématu unijních financí a je tedy mimořádným nástrojem, který je řízen podle svých vlastních pravidel a finančních ustanovení

Argumenty pro začlenění EDF do rozpočtu EU

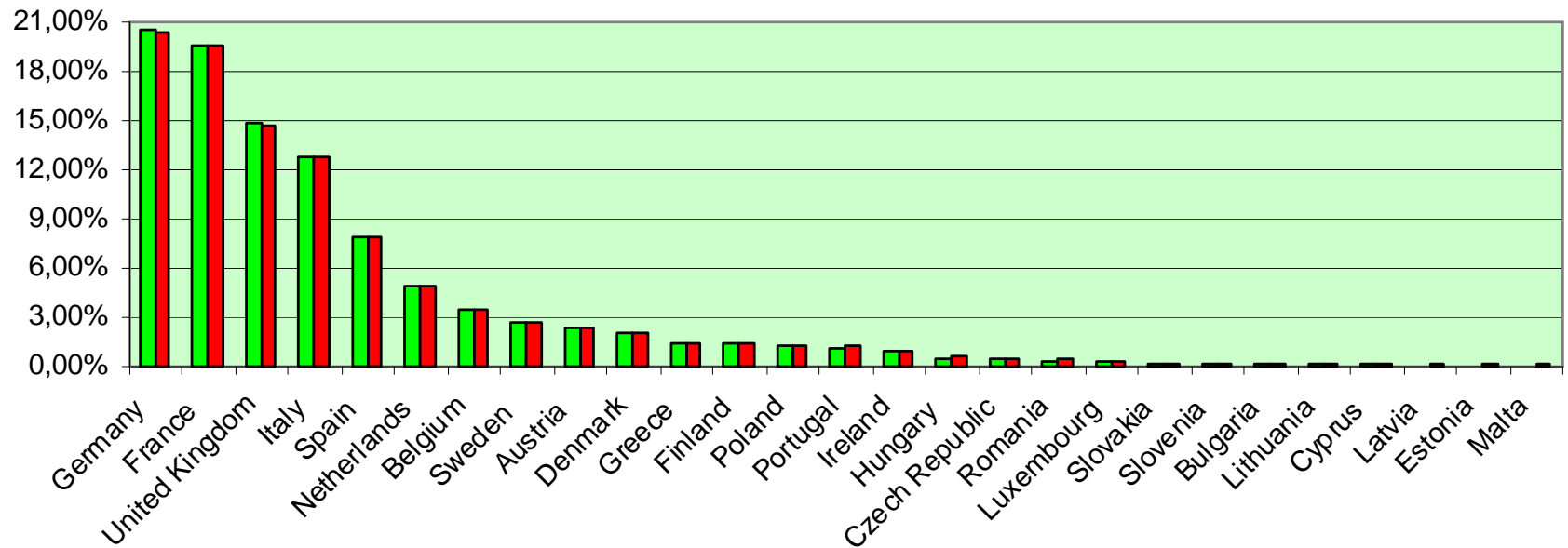
- Zvětšila by se efektivnost – sjednocení pravidel a rozhodovacích mechanismů a samozřejmě administrativní zátěže
- Rozšiřující se aktivity EU v oblasti vnějších vztahů
- Komplikovanost procedur v současném systému
- narůstající množství dohod o spolupráci a partnerství
- Jako součást rozpočtu EU by měl dávat větší jistoty. Začlenění by mu dalo větší legitimitu a transparentnost.
- iniciativa Evropského parlamentu, který je této změně velmi nakloněn

Argumenty proti začlenění EDF do rozpočtu EU

- Nebezpečí, že poklesne zájem o problémy zemí AKT, klesne určitá výlučnost těchto vztahů
- Tyto země podobnou změnu vnímají jako ohrožení svých jistot
- Otázka kompatibility začlenění s Dohodou o partnerství z Cotonou. Právě připravovaná další revize této dohody určité možnosti podle názoru EK nabízí (revize má proběhnout do roku 2010).
- Pro nové členské státy dopad na jejich finance. Také z tohoto důvodu záměr ČR zatím nepodporuje

Member States contribution to the EDF10

■ EDF10 share ■ EDF10 vote

Rozvojové cíle tisíciletí (MDGs)

- V září roku 2000 na Summitu tisíciletí všech 189 členských států OSN spolu s Vatikánem a Švýcarskem přijaly odhodlání odstranit extrémní chudobu na naší planetě, její příčiny a následky do roku 2015

„Vynaložíme maximální úsilí na to, abychom osvobodili všechny muže, ženy i děti z drtivých a ponižujících podmínek extrémní chudoby, kterým je v současnosti vystavena více než miliarda lidí. Jsme odhodláni každému poskytnout právo na rozvoj a osvobodit celý lidský rod od nedostatku.“

Deklarace tisíciletí - září 2000

Přijato 189 členskými státy OSN

MDGs

- 1. cíl: Odstranit extrémní chudobu a hlad
- 2. cíl: Dosáhnout základního vzdělání pro všechny
- 3. cíl: Prosazovat rovnost pohlaví a posílit roli žen ve společnosti
- 4. cíl: Snížit dětskou úmrtnost
- 5. cíl: Zlepšit zdraví matek
- 6. cíl: Bojovat s HIV/AIDS, malárií a dalšími nemocemi
- 7. cíl: Zajistit udržitelný stav životního prostředí
- 8. cíl: Budovat světové partnerství pro rozvoj

Dohody o hospodářském partnerství - EPAs

- Dohoda z Cotonou poskytuje zemím AKT obchodní preference, které však nejsou kompatibilní s pravidly WTO a musely být k 1. 1. 2008 nahrazeny novým systémem
- Sjednávány se 6 regiony AKT
- (Karibik, Tichomoří, Zápaní Afrika, Střední Afrika, Východní a Jižní Afrika, SADC)
- Nový obchodní rámec povede k větší oboustranné liberalizaci obchodu (asymetrické ve prospěch zemí AKT) a musí přispět k rozvoji zemí AKT

•

Podstata a smysl uzavírání EPA

- Další liberalizace obchodu
- Integrace RZ do světového hospodářského systému
- Rozvojová pomoc a spolupráce
- Regionální integrace
- Pomoc partnerským zemím je zakotvena již v Římské smlouvě (1957), která pamatovala na poskytování technické a finanční pomoci (EDF), zpočátku africkým zemím, tehdy ještě často koloniím ale s historickými vazbami na země společenství (britské, francouzské, belgické a holandské kolonie).

Obchod ČR s AKT

- Podíl ČR na celkovém vývozu EU do zemí AKT je necelé 0,5 %, podíl ČR na dovozu EU pouze 0,25 %.
- Většího podílu než 1 % z nových členských států dosáhlo pouze Polsko, a to 1,5 % na vývozu a 1.2% na dovozu.
- pro ČR má dominantní postavení v rámci AKT Jihoafrická republika

Shrnutí

- Rozvojová pomoc – spolupráce – partnerství – efektivnost pomoci je v zájmu obou stran – vlastnictví procesů, odpovědnost za vlastní vývoj - solidarita v systému mezinárodních vztahů
- Evropský rozvojový fond – výjimečný nástroj
- Dohody o hospodářském partnerství – moderní smluvní úprava vztahů EU – AKT
- EU – největší donor
- ČR se z příjemce pomoci rychle stala jejím poskytovatelem

Odkazy

- www.mzv.cz (pomoc zahraničí)
- www.rozvojovestredisko.cz
- www.iir.cz
- <http://ec.europa.eu/development>

The background of the slide is the flag of the European Union, featuring twelve golden stars arranged in a circle on a blue field. The text is centered over the flag.

Děkuji za pozornost

Evropská unie – Africká unie

